

การรับรู้สุนทรียภาพเพื่อสร้างสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ประถมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาสถาบันสงเคราะห์

เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

Aesthetic Perception to Create Appropriate Welfare for

Upper Primary School Children: A Case Study of

Baan Sri Thammarat Children's Welfare Home

Received 15 November 2022

Revised 20 January 2023

Accepted 31 January 2023

พงศธร นาคเอี่ยม¹

Pongsaton Nakaim²

ขจิตศักดิ์ สุทธิพันธ์³

Khachitsak Suttiphan⁴

สุภาพร สุขวุฒิชัย⁵

Suphapon Sukwutthichai⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้สุนทรียภาพและความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาสถาบันสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ในรูปแบบออนไลน์เป็น

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี ประเทศไทย
E-mail: pongsaton.dm39@gmail.com

² Undergraduate student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Pathum Thani, Thailand.

³ นักศึกษาระดับปริญญาตรี, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี ประเทศไทย
E-mail: Suttiapan2543@gmail.com

⁴ Undergraduate student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Pathum Thani, Thailand.

⁵ นักศึกษาระดับปริญญาตรี, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปทุมธานี ประเทศไทย
E-mail: Ticky0102@gmail.com

⁶ Undergraduate student, Faculty of Social Administration, Thammasat University, Pathum Thani, Thailand.

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเด็กเพศชายในสถานสงเคราะห์ เด็กชายบ้านศรีธรรมราชอายุระหว่าง 10-12 ปี จำนวน 6 คน ประกอบไปด้วยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 10 ปี จำนวน 2 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อายุ 11 ปี จำนวน 2 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 12 ปี จำนวน 2 คน

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาจากบทสัมภาษณ์กับข้อมูลของรูปแบบกิจกรรมที่ทางสถานสงเคราะห์จัดให้ พบว่าการรับรู้ถึงสุนทรียภาพของเด็กในสถานสงเคราะห์ จะมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับรูปแบบกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์จัดให้ รวมถึงในส่วนของบทสัมภาษณ์ข้อมูลจากกิจกรรมที่ชอบอาหารที่ชอบ และกิจกรรมยามว่าง นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กชายสถานสงเคราะห์สามารถรับรู้ถึงสุนทรียภาพโดยรอบและนำมาอธิบายเป็นคำพูดได้ จากบทสัมภาษณ์บางส่วนพบเห็นว่าพัฒนาการและความชอบของเด็ก และการเรียนรู้เป็นผลมาจากการรับรู้ถึงสุนทรียภาพและสิ่งแวดล้อมในแต่ละรูปแบบ ซึ่งการรับรู้ถึงสุนทรียภาพของเด็กแต่ละคน จะส่งผลต่อความต้องการของรูปแบบของสวัสดิการนันทนาการที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การรับรู้ถึงสุนทรียภาพ, สวัสดิการด้านนันทนาการ, เด็กประถมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The purpose of this research was to study aesthetic perception and needs of recreational welfare through aesthetic perspective of upper elementary school children at Ban Sri Thammarat Home for Boys. This qualitative research used an online interview of a sample population of 6 male children aged between

10 - 12 years comprising of 2 children in Grade 4 aged 10 years; 2 children in Grade 5 aged 11 years; and 2 children in Grade 6 aged 12 years.

According to the interview and the analysis of activities provided by the shelter, the study revealed that children's aesthetic perceptions in shelters have close relations to the form of provided activities. It was also found that the participants were able to perceive the surrounding aesthetics and describe them in words. This perception resulted in child development, and preferences. Different forms of aesthetic perception lead to their learning progress and determine the needs of different forms of recreational welfare.

Keywords: Aesthetic perception, Recreational welfare, Upper primary school children.

บทนำ

สุนทรียภาพ หมายถึงความซาบซึ้งคุณค่าของสิ่งดีงาม หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติหรือศิลปะ ซึ่งความซาบซึ้งในคุณค่าดังกล่าวนั้นเป็นสิ่งที่สามารถเติบโตได้จากประสบการณ์ หรือการศึกษารอบรอบ ตลอดจนอุปนิสัยและรสนิยมที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2555, น. 27) และในปัจจุบันนั้นไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สุนทรียภาพเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาและการยึดโยงมิติต่างๆ ของสังคมเข้าไว้ด้วยกัน โดยในอดีตเพลโตได้ให้มุมมองสุนทรียภาพและศิลปะไว้ว่า “ศิลปะนั้นเป็นสิ่งที่มีความใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก

ทั้งในด้านของการสร้างค่านิยมความดีและคุณธรรมต่างๆ” (บุญย์ นิลเกษ, 2523, น. 38) อย่างไรก็ตามศิลปะเปรียบเสมือนดาบสองคมที่อาจส่งผลให้นำไปสู่การพัฒนาสังคมไปทั้งเส้นทางสู่ความดีงามและเส้นทางที่อาจจะตรงกันข้ามกัน โดยหากมองสุนทรียภาพในด้านของดนตรีและการเต้นรำแล้ว จะพบว่าสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นบ่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางด้านร่างกายและเป็นการส่งเสริมการสร้างบุคลิกภาพให้แก่ผู้ศึกษา หรือในด้านการงานศิลปะ หากมองเบื้องต้นจะเป็นการสร้างพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อที่ดีให้แก่วัยเด็ก แต่ประโยชน์สำคัญอีกหนึ่งด้านที่ทำให้สุนทรียศาสตร์ เช่น ศิลปะการเต้นรำ ยังคงถูกยึดโยงมาจนถึงปัจจุบัน คือการรับรู้หรือสุนทรียภาพเหล่านี้เป็นสิ่งที่มัลผลเป็นอย่างมากในด้านสภาวะจิตใจ (Emotion)

พิจารณาการเกิดของมนุษย์ในช่วงวัยเด็ก ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงวัยที่สำคัญเป็นอย่างมากในการเจริญโตเติบโตสู่วัยผู้ใหญ่ เพราะวัยเด็กจะเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้และรับรู้ การรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากการที่ร่างกายปะทะกับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยการสัมผัสตามสื่อสัมผัสต่างๆ ที่เกิดจากสิ่งเร้าให้ร่างกายได้มีปฏิกิริยาตอบสนอง การตอบสนองนี้จึงเรียกว่า “การรับรู้” ซึ่งการรับรู้จะก่อให้เกิดกระบวนการความคิดขึ้น ทำให้สามารถพิจารณาเข้าใจถึงปัญหาและความสามารถของตนเอง สามารถวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งต่างๆ ได้ด้วยความคิดของตนเอง การรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้จากหลายสิ่ง รวมไปถึงการรับรู้ทางด้านสุนทรียภาพด้วยเช่นกัน (อารี สุทธิพันธุ์, 2540 น. 37) ทั้งนี้สุนทรียภาพอาจเกิดจากสิ่งที่มองเห็นเป็นรูปธรรมหรือสิ่งที่มองไม่เห็นที่เป็นนามธรรม เมื่อมนุษย์ได้สัมผัสถึงจะก่อให้เกิดจินตนาการ จินตนาการจะก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดในการแสวงหาข้อเท็จจริงส่งผลให้การเรียนรู้ตามจินตนาการ จึงถือเป็นตัวจุดประกายที่สำคัญในการคิดสร้างสรรค์การออกแบบ การประดิษฐ์

ผลงานต่างๆ มากมาย ซึ่งในช่วงวัยเด็กจะเป็นช่วงวัยที่มีจินตนาการค่อนข้างสูง จึงควรได้รับการสนับสนุนจินตนาการให้มากขึ้น เพื่อที่จะส่งผลต่อไปในช่วงวัยผู้ใหญ่ของพวกเขา ซึ่งการมีผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์ก็จะส่งผลให้ประชากรแรงงานในประเทศมีผลงานผลิตภัณท์ที่หลากหลาย รวมไปถึงสร้างคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นได้

ดังนั้นหากผู้คนมีความสุขกับสุนทรียภาพ รอบข้างมีแต่สิ่งที่สร้างความสุขและช่วยเยียวยาจิตใจ สุนทรียภาพจะส่งผลถึงความเป็นอยู่ของผู้คนในหลากหลายด้าน เช่น ช่วยให้ชีวิตมีความสุข ช่วยเสริมสร้างอารมณ์ ความรู้สึก ช่วยให้นุชย์ด้วยกันมีศีลธรรมและมีวัฒนธรรมร่วมกัน ช่วยให้นุชย์มีความตระหนักในความเจริญก้าวหน้า ทำให้เข้าใจและรู้จักสังคมของตนเองดียิ่งขึ้น รวมไปถึงทำให้นุชย์มีความตื่นตัวอยู่เสมอ เมื่อนุชย์รับรู้ถึงสุนทรียภาพจะส่งผลให้นุชย์นำมาถ่ายทอด ซึ่งการถ่ายตอดนั้นทำให้องเห็นสิ่งที่ผู้ถ่ายตอดต้องการสื่อออกมา ทั้งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการที่เกิดจากการรับรู้ของมนุษย์ โดยการถ่ายตอดนั้นอาจทำให้เกิดการกล้าแสดงออกตามมา เพราะผู้ถ่ายตอดต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเองตามที่ตนเองคิดและรับรู้มา สู่การลงมือปฏิบัติ สร้างสรรค์ผลงานหรือประดิษฐ์ผลงานขึ้น

ในช่วงวัยระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เด็กจะเริ่มมีกระบวนการความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้น ชอบวาดภาพ ระบายสี ประดิษฐ์ผลงานขึ้น ชอบเล่นและเข้าสังคมเป็นส่วนมาก วัยนี้จะเป็นวัยที่เรียนและเล่นไปพร้อมๆ กัน การเรียนและการเล่น หากเด็กได้รับการพัฒนาและการสนับสนุนที่เหมาะสม จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านจิตใจ พัฒนาการด้านอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคมไปในทิศทางที่ดี (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2545 น. 268) ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, อ้างถึงใน วัชรีย์ ร่วมคิด และคณะ, 2566) กล่าวว่า เด็กจะได้เรียนรู้ได้ดีผ่านประสบการณ์ตรงเป็นรูปธรรม การละเล่น

ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับพัฒนาการ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการสัมผัส ทดลอง ปฏิบัติจริง และจัดบรรยากาศให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำอย่างแท้จริง

สวัสดิการสังคม หมายถึงระบบการจัดการบริการทางสังคมที่รัฐจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐและนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคุ้มครอง จัดให้มีบริการสำหรับประชาชนทุกคน รวมไปถึงสร้างระบบที่จะนำไปสู่ความมั่นคงทางสังคมในรัฐ สวัสดิการสังคมเป็นสิทธิของประชาชนทุกคนพึงได้รับในฐานะพลเมืองของรัฐ โดยเท่าเทียมกัน หรือเรียกว่าสิทธิพลเมือง สวัสดิการสังคมเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ทำหน้าที่สำคัญและมีความสัมพันธ์กับสถาบันอื่นๆ ในสังคมโดยทั่วไปสวัสดิการสังคมแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ 1) ลักษณะกว้าง 2) ลักษณะเฉพาะเจาะจง ในลักษณะสวัสดิการแบบกว้างที่มีความสัมพันธ์กับนโยบายประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา 2) สุขภาพอนามัย 3) ที่อยู่อาศัย 4) การทำงานและการมีรายได้ 5) นันทนาการ 6) กระบวนการยุติธรรม และ 7) บริการทางสังคม (ระพีพรรณ คำหอม, 2557, น. 4) รูปแบบการดำเนินลักษณะสวัสดิการแบบกว้างทำได้หลายลักษณะ เช่น การคุ้มครองสวัสดิภาพกลุ่มเป้าหมายให้ได้รับบริการเป็นไปตามนโยบายกฎหมายที่กำหนดไว้ เช่น สิทธิการคุ้มครองเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ได้นำแนวคิดการจัดสวัสดิสังคมแบบกว้างด้านนันทนาการมาเป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

สำหรับสวัสดิการสังคมลักษณะเฉพาะเจาะจง เป็นการเลือกทำแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อตอบสนองความต้องการในสถานการณ์ปัญหาที่จำเ็น ในการจัดสวัสดิการแบบลักษณะเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ 1) บริการประกันสังคม 2) บริการการช่วยเหลือทางสังคม และ 3) การบริหาร

ทางสังคม ในการจัดสวัสดิการทางสังคมขึ้นอยู่กับ การนำไปใช้ของนักจัดสวัสดิการสังคมให้เหมาะสมกับนโยบายของภาครัฐ โดยยึดหลักการที่ต้องเป็น การบริการความจำเป็นและครอบคลุมทั่วถึง อยู่บนสิทธิพลเมือง สิทธิ ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค ความยุติธรรม สวัสดิการสังคมกล่าวได้ว่าเป็น บริการทางสังคม เกี่ยวข้องกับนโยบายทางสังคมของภาครัฐและเอกชนใน การจัดบริการทางสังคมให้ทั่วถึงและครอบคลุมคนทุกคนในสังคม เพื่อที่จะ นำไปสู่ความมั่นคงทางสังคมและสร้างระบบความคุ้มครองทางสังคมกับกลุ่มเปราะบาง ภายใต้หลักการความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ ความเสมอภาคและความเท่าเทียมและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในสังคม (วัชรภรณ์ จันทนุกุล, 2559) สวัสดิการด้านนันทนาการ หมายความว่า การที่ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรม นันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิด ศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมาย ไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นผู้ยากจนชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนิน ชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล หรือด้อยโอกาส (กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์, 2563, อ้างในโครงการตำบลเสริมสร้างสวัสดิการสังคม)

อ้างอิงจากสถิติเปรียบเทียบจำนวนเด็ก (0-17 ปี) ตั้งแต่ปี 2560-2562 (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2562 น. 2) พบว่า จำนวนเด็กเพศชายมีจำนวน มากกว่าเด็กเพศหญิงมาโดยตลอด ทางคณะผู้ศึกษาจึงมีความประสงค์ในการ เริ่มศึกษากลุ่มเด็กเพศชายก่อน ดังนั้นผู้ศึกษามีความสนใจในการศึกษาถึงการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย โดยการรับรู้นี้จะทำให้เห็นถึง

เด็กประถมศึกษาตอนปลายมีการรับรู้สุนทรียภาพได้อย่างไรบ้างและการรับรู้สุนทรียภาพส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ แยกแยะต่อสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้อย่างไร รวมถึงศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลายเป็นอย่างไร ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในทิศทางไหน และการศึกษาว่าสุนทรียภาพได้เข้ามามีบทบาทในการจัดสวัสดิการมากน้อยเพียงใด และสวัสดิการเหล่านั้นสามารถตอบโจทย์ความต้องการด้านมโนทัศน์ ด้านสรีระ เพื่อที่จะได้จัดสรรสวัสดิการที่สามารถตอบโจทย์การสร้างพัฒนาการแก่เด็กปฐมศึกษาตอนปลายได้อย่างเหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของทั้งเด็กและผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกในสังคมได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

คำนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

สุนทรียภาพ หมายถึง การรับรู้ความซาบซึ้งคุณค่าของสิ่งทั้งาม หรือ รื่นรมย์ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ หรือศิลปะ ซึ่งความซาบซึ้งในคุณค่าดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถเติบโต ได้จากประสบการณ์หรือการอบรม ตลอดถึงอุปนิสัยและรสนิยมที่ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล

วัยระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย หมายถึง เด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 10-12 ปี ได้เข้ารับการศึกษ ชั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

สวัสดิการนันทนาการ หมายถึง สวัสดิการที่มุ่งสร้างกิจกรรมนันทนาการ เพื่อความบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรม นันทนาการนั้นจะไม่ใช่การทำให้ผู้เข้าร่วมเสื่อมเสียชื่อเสียง ศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ และไม่ผิดต่อศีลธรรม อีกทั้งยังต้องไม่ผิดกฎหมาย และละเมิดสิทธิ เสรีภาพของผู้เข้าร่วม

สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช หมายถึง สถานที่ให้ การอุปการะเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กที่จำเป็นต้องได้รับ การสงเคราะห์ ตั้งอยู่อำเภอ เมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่ผู้ศึกษาใช้เป็นกรณีศึกษาในการทำวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย
2. ทราบถึงความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพ ของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย
3. ทราบถึงแนวทางในการนำไปจัดสวัสดิการด้านนันทนาการสำหรับเด็ก ในสถานสงเคราะห์ ผ่านมุมมองความต้องการด้านสุนทรียภาพ

ข้อจำกัดทางการศึกษา

เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และระยะเวลา ที่จำกัดในการทำการศึกษาค้นคว้า ข้อจำกัดในสถานสงเคราะห์ ทำให้ผู้วิจัยต้อง คงตัวแปรด้านสถานที่ ช่วงวัยและกลุ่มตัวอย่างให้มีความสอดคล้องและเพื่อ ความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยภายใต้ช่วงสถานการณ์ดังกล่าว

นอกจากนี้ กระบวนการรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาไม่สามารถทำ การสัมภาษณ์ต่อหน้ากับกลุ่มประชากรตัวอย่างได้เนื่องจากต้องรักษา

ความปลอดภัยและลดความเสี่ยงการติดต่อโรคระบาดแก่กลุ่มประชากรตัวอย่าง และเนื่องด้วยการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ในรูปแบบออนไลน์ จึงอาจจะทำให้ข้อมูลมี โอกาสถูกเผยแพร่ข้อมูลได้ง่าย ทางผู้วิจัยจึงต้องคำนึงถึงการเคารพสิทธิของ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กและต้องปกป้องสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในระหว่างการสัมภาษณ์จึงงดการแพร่ภาพและอนุญาตให้กลุ่ม ตัวอย่างสามารถออกจากการสัมภาษณ์ได้ตลอดเวลา และได้ทำการสัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ.2564

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่มีความสอดคล้อง และมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้สุนทรียภาพและความต้องการสวัสดิการด้าน นันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลายดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการรับรู้ (Perceptual theory)

การรับรู้เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่สำคัญของบุคคล เพราะการ ตอบสนองพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความรู้จากสภาพแวดล้อมของตน และ ความสามารถในการแปลความหมายในสภาพแวดล้อม ดังนั้นการเรียนรู้จะมี ประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยในการรับรู้ และประสิทธิภาพ ของสิ่งเร้า ซึ่งปัจจัยของการรับรู้ประกอบไปด้วย ความรู้เดิม ความต้องการ และ เจตคติ เป็นต้น การรับรู้ หมายถึง การรู้สึกสัมผัสได้ รับการตีความให้เกิด ความหมาย โดยพบว่า การรับรู้ของคนเราจะเกิดจากการมองเห็นร้อยละ 75 จากการได้ยินร้อยละ 13 การสัมผัสร้อยละ 6 กลิ่นร้อยละ 3 และรสร้อยละ 3 โดยการรับรู้จะมากหรือน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลหรือปัจจัยแวดล้อม ต่างๆ ในการรับรู้ ได้แก่ ลักษณะของผู้รับรู้ ลักษณะของสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าที่จะ

มาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ได้จะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อนเสมอ เพราะการเรียนรู้ถือว่าเป็นหนทางสำคัญที่จะนำไปสู่การแปลความหมายที่เข้าใจกันได้ ซึ่งหมายความว่า การรับรู้ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากของการเรียนรู้ การเรียนรู้อย่อมเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการรับรู้เกิดขึ้น การรับรู้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดรวบยอด ทักษะคิของมนุษย์ อันเป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ และเมื่อมนุษย์พบสิ่งเร้า ไม่ได้รับรู้ตามที่สิ่งเร้าปรากฏ จะนำมาจัดระบบตามหลักดังนี้ (วชิระ ชินหนองจอก, 2553, ย่อหน้าที่ 3) 1. หลักแห่งความคล้ายคลึง (Principle of similarity) โดยสิ่งเร้าใดที่มีความคล้ายคลึงกันจะจัดให้เกิดการเรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นกลุ่มเดียวกัน 2. หลักแห่งความใกล้ชิด (Principle of proximity) สิ่งเร้าที่เรารับรู้มีความใกล้กันจะจัดกลุ่มว่าเป็นพวกเดียวกัน 3. หลักแห่งความสมบูรณ์ (Principle of closure) เป็นการรับรู้สิ่งเร้าที่ไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ขึ้น

จากทฤษฎีในการศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นว่าการรับรู้เรื่องสุนทรียภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม และการรับรู้ย่อมของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน และนำไปสู่การเรียนรู้และเป็นประสบการณ์ และการรับรู้ที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่ความต้องการที่ยากจะรับรู้ด้วยเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีการแสดงออกของลีโอ ตอลสตอย (Leo Tolstoy)

ในทฤษฎีของ ตอลสตอย ศิลปะจะเป็นวิถีทางหนึ่ง (Means) ในการที่มนุษย์จะสื่อสารระหว่างกัน (Communication) โดยเราใช้ศิลปะเป็นสื่อในการสื่อสารทางความรู้สึก และการสื่อสารนั้นเป็นเหมือนโรคติดต่อ หรือการติดเชื้อ (Infection) ในแง่ที่เป็นการทำให้ผู้รับรู้ที่มีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันกับความรู้สึกของศิลปินผู้สร้างงาน และทำให้ผู้คนที่เสพงานศิลปะมีความรู้สึก

ร่วมกัน แบ่งปันความรู้สึกซึ่งกันและกันได้ โดยศิลปะในแนวคิดของตอลสตอย จะต้องมียุทธศาสตร์ดังต่อไปนี้ (ลักษณะวัต ปาละรัตน์, 2556 น. 151)

- การติดเชื้อ (Infection) หรือการมีความรู้สึกเดียวกับศิลปินผู้สร้างงาน
- ความเป็นตัวของตัวเองหรือความเป็นปัจเจก (Individuality)
- ความชัดเจน (Clarity) ของความรู้สึกที่ส่งถ่ายจากศิลปินผู้สร้างงาน

มายังผู้เสพงานศิลปิน

- ความจริงใจ (Sincerity) ของศิลปิน

จากทฤษฎีนี้ทำให้เห็นว่าศิลปะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและทำให้ผู้ที่รับรู้มีความรู้สึกเป็นเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากเราจะเห็นถึงความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการก็ต้องศึกษาผ่านการรับรู้และการแสดงออกของเด็ก ประถมศึกษาตอนปลาย

ทฤษฎีพัฒนาการของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย: วัยเด็กตอนปลาย

ศรีเรือน แก้วกังวาล, (2545, น. 258, ย่อหน้าที่ 1) วัยเด็กตอนปลาย เป็นวัยที่มีอายุประมาณ 6-12 ปี เป็นวัยที่เริ่มเข้ารับการศึกษากายในโรงเรียน และเริ่มมีสังคมใหม่เกิดขึ้น เด็กในวัยนี้จึงใช้เวลากับผู้อื่นมากกว่าบุคคลภายในบ้าน เริ่มทำความรู้จักคบหาเพื่อนร่วมรุ่นได้ดีกว่าเด็กตอนต้น สามารถเล่น เรียน ทำกิจกรรมแบบกลุ่มได้ดี มีการปรับตัวที่โรงเรียนมากขึ้น เพราะโรงเรียนจะเป็นรากฐานในการสร้างทัศนคติและบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต โดยพัฒนาการของวัยเด็กตอนปลายแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย 2. พัฒนาการทางด้านจิตใจอารมณ์ 3. พัฒนาการทางด้านสังคม 4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

ทฤษฎีนี้ทำให้เห็นว่าพัฒนาการที่เหมาะสมของเด็กประถมศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลายนั้นมีความต้องการอย่างไร จึงเกิดการจิตส่วสดีการด้านนั้นหนาการที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

แนวคิดส่วสดีการสังคม

แนวคิดส่วสดีการสังคมมีส่วนทำให้เห็นถึงความหมายและเกิดความเข้าใจในด้านการจิตส่วสดีการและเป็นแนวทางในการศึกษาส่วสดีการการที่เหมาะสมสำหรับเด็กดังนี้

การจิตส่วสดีการสังคม คือการกำหนดเกณฑ์คุณภาพชีวิตที่ดีหรือการอยู่ดี กินดี (Quality of life or well-being) ควบคู่กับการใช้นโยบายทางสังคม เพื่อสร้างระบบบริการสังคมอย่างครอบคลุม เพื่อนำไปสู่การสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงทางสังคมโดยรวม (ระพีพรรณ คำหอม, 2557, น. 6)

วันทนี วาสิกะสิน (2553, น. 60) เห็นว่าส่วสดีการทางสังคมเป็นเรื่องของทุกคนในสังคมเพราะคำว่าส่วสดีการหรือส่วสดีภาพมีความหมายในแง่การอยู่ดีกินดี (Social well-being) ของทุกคน ไม่เฉพาะผู้ยากไร้เท่านั้น แต่เป็นของทุกคนในโลกนี้ ตามปฎิญาสาทขององค์การสหประชาชาติ ในเรื่องสิทธิมนุษยชนกล่าวว่า ทุกคนได้รับการตอบสนองในความต้องการขั้นพื้นฐาน ดังนั้นรัฐจะต้องจัดบริการพื้นฐาน เช่น การให้ม้งานทำ เพื่อจะมีเงินซื้อเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย อาหาร ยารักษาโรค จัดให้มีสถานพยาบาลสำหรับประชาชนเมื่อเจ็บป่วยไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในเมือง หรือชนบทที่อยู่ห่างไกล

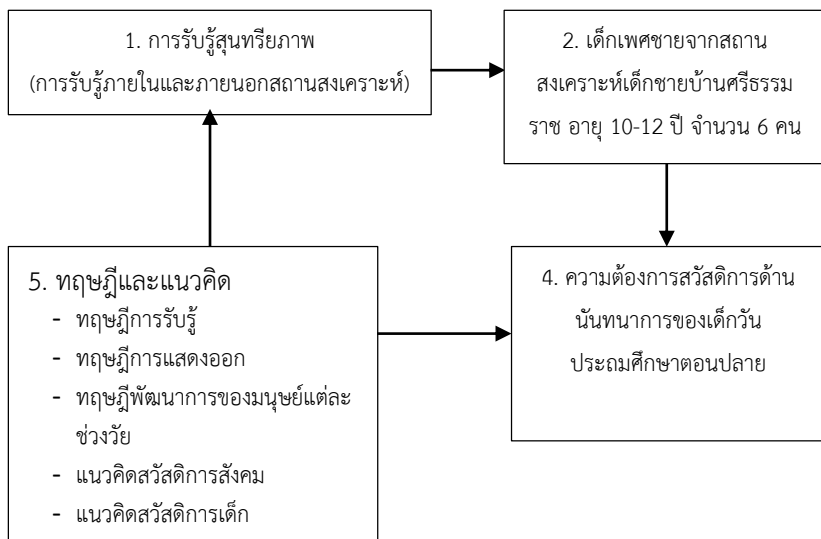
องค์ประกอบของงานส่วสดีการสังคมในลักษณะแคบตามคำว่า "ส่วสดีการ" ในระบบส่วสดีการสังคมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติความมั่นคงทางสังคม (Social Security Act 1935) ของประเทศสหรัฐอเมริกา แบ่งบริการ

สวัสดิการสังคมเป็น 3 บริการ ได้แก่ 1. บริการประกันสังคม (Social insurance) 2. บริการสงเคราะห์ประชาชน (Public assistance) 3. บริการสังคม (Social services) ดังนั้นองค์ประกอบของงาน "สวัสดิการสังคม" ในลักษณะกว้าง 7 ด้าน และองค์ประกอบของงานสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบ 3 ด้าน โดยในสังคมไทยนำมาใช้ทั้ง 2 ลักษณะ ทั้งด้านกว้างและด้านแคบ แต่โดยทั่วไปแล้วสังคมไทยมักจะรู้จักบริการสวัสดิการสังคมในลักษณะแคบมากกว่า โดยบริการประกันสังคมถือเป็นบริการที่นำไปสู่การสร้าง ความมั่นคงทางสังคมให้กับลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงานที่พัฒนาขยายความครอบคลุม และสิทธิประโยชน์ทดแทนมากขึ้น ขณะที่บริการสงเคราะห์ประชาชนยังคงเป็นบริการที่รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ การช่วยเหลือกับผู้เดือดร้อน เป็นต้น ปัจจุบันรัฐพยายามใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชน องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมรับผิดชอบในระบบสวัสดิการสังคมมากขึ้น (ระพีพรรณ คำหอม, 2549, น. 23) และ 1 ใน 7 สวัสดิการสังคมคือสวัสดิการด้านนันทนาการ การที่ประชาชนมีกิจกรรมนันทนาการเพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจอย่างมีคุณภาพ โดยกิจกรรมนันทนาการนั้นๆ ไม่เป็นการทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ผิดศีลธรรม และไม่ผิดกฎหมายไม่เป็นการเอารัดเอาเปรียบละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกลุ่มอื่นๆ ถึงแม้ว่าประชาชนจะมีข้อบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นผู้ยากจน ชนกลุ่มน้อย คนต่างวัฒนธรรม ต่างศาสนา ต่างความเชื่อ ต่างความสนใจทางการเมือง ต่างแบบแผนการดำเนินชีวิต ผู้อยู่ในภูมิภาคท้องถิ่นห่างไกล หรือด้อยโอกาส

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการเด็ก

ความหมายของสวัสดิการเด็ก (Child welfare) จึงเป็นบริการสังคมที่มุ่งช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมหรือทดแทนที่บิดามารดาของเด็กที่ไม่สามารถจัดให้แก่เด็กในครอบครัวได้ โดยมุ่งให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคม ได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้รับการตั้งแต่วัยแรกเกิดด้านสาธารณสุข ได้รับการศึกษา ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามวัย สวัสดิการครอบครัวและเด็กจึงเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันอันอย่างแยกไม่ออก เพราะเด็กเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว การพัฒนา สวัสดิการเด็ก จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งและเป็นศูนย์กลางของการจัดบริการ สวัสดิการเด็กด้วยสวัสดิการเด็ก มาจากการสร้างความปลอดภัยเด็ก (Child-saving) และการช่วยเหลือเด็ก (Child-rescuing) โดยเน้นที่ประโยชน์สูงสุดของเด็ก สิทธิเด็กและโอกาสที่จะนำไปสู่การเจริญเติบโตและการพัฒนาเด็ก

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กชายจากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชภายในและภายนอกสถานสงเคราะห์ โดยการสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของเด็กอายุ 10-12 ปี จำนวน 6 คน และผู้วิจัยใช้ทฤษฎีและแนวคิดในกรอบที่ 5 ในการสนับสนุนข้อมูลและวิเคราะห์ตีความรวมถึงอภิปรายผลการศึกษา เพื่อให้เห็นถึงการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย และเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

วิธีการศึกษาและเครื่องมือในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีขั้นตอนโดยการศึกษาข้อมูลหัตถิภุมิและศึกษาโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาใช้แนวคำถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและการศึกษาดังต่อไปนี้

การศึกษาข้อมูลหัตถิภุมิ เป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิชาการ บทความวิชาการ บทความวิจัย รายงานวิจัยและเอกสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการแสดงออกของลีโอ ตลอดจนทฤษฎีพัฒนาการของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย: วัยเด็กตอนปลาย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา แนวคิดสวัสดิการสังคม อนุญาตว่าด้วยสิทธิเด็ก และแหล่งอ้างอิงเพื่อประกอบผลการศึกษาและการอภิปรายผล

รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แนวคำถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและการศึกษารูปแบบออนไลน์กับเด็กประถมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช เพื่อทำการบันทึกและรวบรวมข้อมูลในการศึกษาข้อมูล หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตีความวิเคราะห์ข้อมูล ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลักคือเด็กชายบ้านศรีธรรมราช ในช่วงอายุ 10-12 ปี ได้แก่ (1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน (2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน (3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน

แม้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ แต่ผู้ศึกษาได้ขออนุญาตการสัมภาษณ์ในการวิจัยจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน และหัวหน้าบ้านพักเด็กและเยาวชนชายบ้านศรีธรรมราช ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอนโดย

คำนึงถึงจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โดยยึดหลักการเคารพในเกียรติศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล หลักคุณประโยชน์และไม่ก่อให้เกิดอันตราย รวมไปถึงหลักยุติธรรม เพียงธรรมและความเสมอภาค และหลักสิทธิมนุษยชนเด็ก โดยมีการจำแนกข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล การนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต และบันทึกจากผู้มีส่วนร่วมในการศึกษามาจัดระบบจำแนกข้อมูล เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้อย่างตรงไปตรงมา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษาข้อมูลของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- สร้างแบบสอบถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง

- นำเอาแบบสอบถามที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบข้อมูล การใช้ภาษาที่ถูกต้องเพื่อปรับปรุงแก้ไข

- เมื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยนำเอาแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการประเมินความถูกต้อง เหมาะสมของเครื่องมือการวิจัย เพื่อตรวจสอบคุณภาพข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เชิงลึกก่อนการสัมภาษณ์จริงและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทำความเข้าใจการใช้ภาษาที่เหมาะสม เนื่องจากผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเด็กประถมศึกษาตอนปลาย จึงต้องใช้ภาษาที่มีความเหมาะสมในการสัมภาษณ์เด็ก

- เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเด็กประถมศึกษาตอนปลาย

ผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูล สามารถแบ่งการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช ออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) การรับรู้สุนทรียภาพผ่านรูปแบบกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์จัดสรรให้
- 2) การรับรู้สุนทรียภาพจากสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และ 3) ความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปอุปนัย (Analytic induction) เป็นการวิเคราะห์จากการตีความผ่านบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล แล้วสรุปจากสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ที่มองเห็น สามารถอธิบายได้ดังนี้

การรับรู้สุนทรียภาพผ่านรูปแบบกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์จัดสรรให้

ทางสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช มีการจัดตารางกิจกรรมให้กับเด็กๆ โดยเด็กๆ เรียนรู้การทำกิจกรรมประจำวันตามตารางที่ได้กำหนดไว้ เช่น การรับรู้สุนทรียภาพผ่านสื่อโทรทัศน์และเกิดการตีความขึ้น โดยการชมโทรทัศน์ เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ในสถานสงเคราะห์ชื่นชอบ และจะรับชมร่วมกัน การรับชมสื่อทำให้เกิดการรับรู้ในตัวเด็ก เมื่อเกิดการรับรู้ เด็กจะเกิดการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของตัวละคร ส่งผลให้เด็กอยากเป็นเหมือนกับตัวละครที่พวกเขาชื่นชอบ จากการให้ข้อมูล เด็กๆ จะใช้นามสมมติที่เกี่ยวกับตัวละครที่พวกเขาชื่นชอบ และในขณะที่บรรยายถึงตัวละคร พวกเขาจะมีความคิดเชิงบวกเกี่ยวกับตัวละคร พร้อมทั้งจะนำตัวละครมาเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิต การรับชมการ์ตูนและภาพยนตร์ ทำให้เด็กๆ เกิดจินตนาการ และ

ส่งผลให้เด็กๆ ชอบศิลปะ การวาดภาพ การระบายสี เด็กๆ จะชอบวาดตัวละครที่พวกเขาชื่นชอบอยู่เสมอ “ขอบคุณทีวีครับ ขอบคุณหนังสือเจ้าสาวก๊อบลิน เป็นที่มาของชื่อที่ตั้งครับ หนังสือเป็นเรื่องราวความรักของก๊อบลินกับเจ้าสาวก๊อบลิน ต้องมีความรักเพื่อที่จะหลุดพ้นจากคำสาปครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 4) “ผมชอบวาดพญานาค พวกนารูโตะ ซาซึเกะก็เคยวาดครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 5) กิจกรรมถัดมาเป็นกิจกรรมการปลูกผัก เด็กแต่ละคนจะได้รับหน้าที่ที่ไม่เหมือนกัน บางคนได้รับหน้าที่ในการปลูกผัก บางคนรับหน้าที่ในการเก็บผักไปขาย กิจกรรมนี้ทำให้เด็กในสถานสงเคราะห์รู้สึกสนุกเมื่อได้ลงมือปลูก เก็บผักไปขาย และมีความภูมิใจเมื่อได้รับประทานผักที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการปลูก กิจกรรมนี้ทำให้เด็กได้รับรู้ถึงวิธีในการปลูกผัก การเก็บผัก เมื่อเด็กๆ รับรู้ถึงสถานการณ์ เขาจะลงมือปลูกผัก เก็บผักด้วยตนเอง ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดขอรับประทานผักที่พวกเขาได้มีส่วนร่วมในการปลูก โดยกิจกรรมปลูกผัก ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่พวกเขาเกิดการเรียนรู้และได้ลงมือปลูก และมีความสุขที่ได้เห็นผลผลิตที่ออกมา “ผมช่วยขายผัก ช่วยกันล้าง ช่วยกันใส่ถุง แล้วก็ปลูกด้วยครับ ผมมีแปลงอยู่ครับ ปลูกผักบุ้ง ค่ะน้าเซล ผักกาด ข้าวโพด ต้นอ่อนทานตะวันด้วยครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 5) กิจกรรมด้านกีฬา เช่น กีฬาฟุตบอล เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสถานสงเคราะห์ การเล่นฟุตบอลทำให้เด็กๆ หลายคนชื่นชอบและฝึกฝนต่อไป เช่น ผู้ให้ข้อมูล 6 ได้เข้าคัดเลือกในสโมสรฟุตบอล การเล่นฟุตบอลของเขาเกิดจากการเห็นเด็กๆ ในสถานสงเคราะห์เล่นกัน ซึ่งถือเป็นการรับรู้อย่างหนึ่ง เมื่อเขาเห็นเขาจึงเข้ามาเล่นและรู้สึกชอบ จึงพัฒนาและฝึกฝนตนเอง จนสามารถเข้าสู่วงการคัดเลือกเข้าสโมสรได้ “ผมชอบฟุตบอล เพราะมันสนุก เคยมีโค้ชมาสอนข้างในนี้ด้วยครับ แล้วก็เคยได้ไปคัดตัวที่ปทุมธานีเป็นสโมสรของสถานสงเคราะห์ เขาจะเอานักบอลที่เลี้ยงเก่งๆ อะไร

พวกนี้ไปครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 6) นอกจากนี้ทางสถานสงเคราะห์ได้มีการสนับสนุนการเล่นดนตรีของเด็กๆ โดยจะมีการให้เด็กๆ ออกไปฝึกเล่นดนตรีที่บ้านดนตรีครูเอ็ม ซึ่งผู้ให้ข้อมูล 5 และ 6 มีความชอบและสนใจในการเล่นดนตรี ซึ่งได้การสนับสนุนมาตั้งแต่เขาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ให้ข้อมูล 5 มีความสามารถในการเล่นกีตาร์ ส่วนผู้ให้ข้อมูล 6 มีความสามารถในการร้องเพลง ความสามารถดังกล่าวเกิดจากกระบวนการรับรู้และเกิดการเรียนรู้ ฝึกฝนตามมา ทำให้พวกเขาสามารถเล่นดนตรีและร้องเพลงได้

การรับรู้สุนทรียภาพจากสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย

สภาพแวดล้อมที่เด็กๆ อาศัยอยู่ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เด็กเกิดการปรับตัวและเกิดการรับรู้ ซึ่งสภาพแวดล้อมและกิจกรรมจะมีความสอดคล้องต่อกัน เพราะเวลาที่จะทำกิจกรรม จะต้องใช้สถานที่ที่มีความเหมาะสม เช่น กิจกรรมการปลูกผัก ภายในสถานสงเคราะห์จะมีเรือนสำหรับเพาะปลูกผักให้กับเด็กๆ มีอุปกรณ์ เมล็ดพันธุ์ในการปลูก เด็กๆ จะเกิดการรับรู้ว่ามีเรือนเพาะปลูก และเห็นตัวอย่างการเพาะปลูกผ่านการทำกิจกรรม จึงเกิดการเรียนรู้ที่จะลงมือเพาะปลูก นอกจากปลูกผักในเรือนสำหรับเพาะปลูกแล้ว ในช่วงเวลาว่าง เด็กๆ จะชอบวิ่งเล่นเป็นส่วนใหญ่ โดยจะรวมตัวกันในการเล่นฟุตบอล เล่นบาสเกตบอล วิ่งไล่จับ ซ่อนแอบ การเล่นต่อสู้ เล่นที่สนามเด็กเล่น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะต้องใช้สนาม หรือลานกีฬา ในการทำกิจกรรม โดยในสถานสงเคราะห์ก็จะมีพื้นที่สำหรับออกกำลังกายและทำกิจกรรมกลางแจ้งให้กับเด็กๆ อยู่ รวมถึงอุปกรณ์ในการเล่น เช่น ลูกฟุตบอล ลูกบาสเกตบอล เด็กๆ จะเกิดการสังเกต รับรู้ว่าสามารถทำกิจกรรมใดๆ ได้บ้างในลานกีฬา และเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมในลานกีฬา “ที่นี่มีสนามเด็กเล่น สนามหญ้า สนามบอล สนามบาส ผมเล่นบอลกับเพื่อนๆ หลายคน ใครได้คะแนนมากกว่าชนะ” (ผู้ให้ข้อมูล 1)

“ผมชอบแอบครับ ชอบซ่อนในถังน้ำครับ ลงไปในแอบในถังที่ไม่มีน้ำครับ ที่ชอบแอบในถังน้ำเพราะมันกว้างดี” (ผู้ให้ข้อมูล 2) นอกจากนี้สถานสงเคราะห์ได้มีการจัดสถานที่สำหรับอ่านหนังสือ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาสำหรับเด็ก และสร้างจินตนาการ ความสุขให้กับเด็กๆ ที่ชอบอ่านหนังสือ “มีมุมโปรดที่ชอบ อยู่ข้างตู้หนังสือครับ ชอบเพราะจะได้เขียนหนังสือง่ายครับ ผมชอบเขียนหนังสือด้วย อ่านเสร็จแล้วก็เก็บได้เลยครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 4) จากบทสัมภาษณ์นี้ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงสถานที่ในการอ่านหนังสือ และตัวเขาเกิดความสนใจในการอ่าน ทำให้เขาเกิดการเรียนรู้และมาอ่านหนังสืออยู่บ่อยครั้ง จนเกิดเป็นมุมโปรดที่เขาชื่นชอบ

ความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพ

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง ความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการในมุมมองสุนทรียภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการอยากให้มีกิจกรรมที่พวกเขาชื่นชอบ ถูกจัดขึ้นอีกครั้ง และต้องการเพิ่มเติมในส่วนกิจกรรมให้มากยิ่งขึ้น เช่น การมีบ้านลม การมีสไลด์เดอร์ การมีสวนน้ำ และอยากให้มีกิจกรรมนอกสถานที่เพิ่มขึ้น ซึ่งกิจกรรมนอกสถานที่เป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ทุกคนจินตนาการและอยากให้เกิดขึ้นจริงในสักวัน เช่น การได้ไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศ การได้ไปเที่ยวที่ต่างประเทศ ซึ่งกิจกรรมที่เด็กๆ อยากให้เกิดขึ้นนั้น เกิดจากการที่สถานสงเคราะห์เคยจัดรูปแบบกิจกรรมให้ และรู้สึกสนุกที่ได้ทำกิจกรรม พวกเขาจึงอยากให้เกิดขึ้นอีก ซึ่งกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้น อยากให้มีการเพิ่มเติมรูปแบบกิจกรรมให้มีความแตกต่างออกไปจากเดิมจากการให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลช่วงประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 อยากให้มีกิจกรรมภายในสถานสงเคราะห์ที่มีทั้งบ้านลม สระว่ายน้ำ โดรนบังคับ ซึ่งบ้านลมและสระว่ายน้ำ สถานสงเคราะห์เคยมีการจัดกิจกรรมนี้ในวันเด็ก เด็กๆ มีความ

ต้องการอยากให้จัดกิจกรรมนี้อีกครั้ง และอยากให้มีรูปแบบกิจกรรมที่พิเศษขึ้นกว่าเดิม เช่น สระน้ำ อยากให้มีสไลเดอร์สูงๆ และมีแคปซูลปล่อยจากที่สูง รวมไปถึงแตรมโพริน ที่ใช้ในการกระโดด “ผมขอให้มีสนามหญ้าใหญ่ๆ สระน้ำใหญ่ๆ มาตั้งไว้ แล้วก็ขอสไลเดอร์สูงๆ ปีนบันไดแล้วสไลด์ลงมา แล้วก็ทำให้คนเข้าไปอยู่ในสีขาวแล้วปล่อยลงมาแล้วก็ลื่น ที่ไหนนอนอยู่ในสีเหลืองๆ” (ผู้ให้ข้อมูล 4) นอกจากนี้ยังมีในส่วน ของ กิจกรรม นอกสถานที่ ที่เด็กๆ มีความต้องการอยากให้เกิดขึ้น กิจกรรมที่เด็กๆ อยากให้จัดนอกสถานที่ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่อยากให้สถานสงเคราะห์พาไปเที่ยวข้างนอกสถานสงเคราะห์ ทั้งในและนอกประเทศ เช่น น้ำตกศิรีวง อ่าวมะนาว สนามบิน สถานที่ท่องเที่ยวต่างประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส ดุไบ เด็กๆ มีความสนใจและอยากจะทำท่องเที่ยวสู่โลกภายนอก เพราะการได้ออกไปจากสถานสงเคราะห์ทำให้เขาารู้สึกสนุกและผ่อนคลาย “ผมอยากไปน้ำตกศิรีวงครับ แล้วก็ไปทำผ้ามัดย้อมก่อน แล้วก็เล่นน้ำตก เพราะว่าทำผ้ามัดย้อมหายแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูล 3) “ผมชอบทะเลครับ มันสนุก ได้ไปเล่นน้ำครับ ผมอยากไปอ่าวมะนาว เพราะอ่าวสวยทะเลไม่ค่อยลึกครับ มีรีสอร์ทด้วยครับ” (ผู้ให้ข้อมูล 5)

โดยสรุป จะพบว่ารูปแบบการรับรู้ของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชาย บ้านศรีธรรมราช หากสังเกตและพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับมา จะพบว่าการรับรู้สุนทรียภาพของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่พวกเขาอยู่อาศัย และรูปแบบกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์จัดขึ้น ซึ่งทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ต้องขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน ทำให้เด็กๆ เกิดการรับรู้สุนทรียภาพ เช่น กิจกรรมการชมการ์ตูนและภาพยนตร์ กิจกรรมการปลูกผัก กิจกรรมกีฬา กิจกรรมส่งเสริมการอ่านหนังสือ กิจกรรมการเล่นดนตรี ทุกๆ กิจกรรมล้วนต้องมีการทำ

กิจกรรม รวมไปถึงมีผู้ทำกิจกรรมที่เกิดจากการสังเกต รับรู้ จนสามารถเรียนรู้ที่จะลงมือทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ และในการสัมภาษณ์ข้อมูลด้านกิจกรรมที่ชอบอาหารที่ชอบ และกิจกรรมยามว่าง ก็จะพบว่าเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชนั้นสามารถรับรู้ถึงสุนทรียภาพโดยรอบและนำมาอธิบายเป็นคำพูดได้ อีกทั้งจากการได้รับข้อมูล หลายบทสัมภาษณ์ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความชอบของเด็กตลอดถึงการเรียนรู้นั้นเป็นผลมาจากการรับรู้ถึงสุนทรียภาพและสิ่งแวดล้อมในสถานสงเคราะห์ ก่อนหน้าที่พวกเขาจะเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กแต่ละคนนั้นจะมีรูปแบบการรับรู้สุนทรียภาพ และลักษณะพฤติกรรม พัฒนาการในรูปแบบหนึ่ง แต่เมื่อเข้ามาอยู่ใน สถานสงเคราะห์ ทั้งกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์จัดให้และสภาพแวดล้อมนั้น มีส่วนหลอมหลวมและก่อให้เกิดการรับรู้สุนทรียภาพและสร้างพัฒนาการต่อเด็กๆ การรับรู้สุนทรียภาพของเด็กแต่ละคนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อรูปแบบของสวัสดิการนันทนาการที่เด็กแต่ละคนนั้นต้องการ ความต้องการสวัสดิการนันทนาการด้านสุนทรียภาพของเด็ก เกิดจากการที่พวกเขาเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ในสถานสงเคราะห์ และสภาพแวดล้อมที่พวกเขาอาศัยอยู่ ทั้งเป็นการรับรู้ผ่านกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นใหม่ และการรับรู้ผ่านกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์เคยจัดขึ้น เมื่อพวกเขาเรียนรู้ จึงเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ผ่อนคลาย มีความสุขที่ได้ทำ จึงมีความต้องการอยากให้เกิดขึ้นอีกครั้ง หรือกิจกรรมบางอย่าง ยังไม่เคยเกิดขึ้น พวกเขาก็มีความต้องการที่จะให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในเชิงบวก พวกเขาจึงบอกเล่าสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น ความต้องการเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเด็กดีขึ้น เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เพราะ

ความต้องการของเด็กๆ อาจเป็นตัวกระตุ้นให้พวกเขาสามารถพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตของเขาให้ดียิ่งขึ้นได้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า การรับรู้สุนทรียภาพของเด็กในสถานสงเคราะห์ เด็กชายบ้านศรีธรรมราชเพื่อการสร้างสวัสดิการด้านนันทนาการที่เหมาะสม สำหรับเด็กประถมศึกษาตอนปลาย ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเริ่มต้น การเรียนรู้จากการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยรอบผ่าน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการเรียนรู้ ของผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจะเกิดขึ้นผ่านการตีความและการให้ความสำคัญผ่านการรับรู้ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ความต้องการในการเรียนรู้และความต้องการที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูลจะได้รับอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมจากกิจกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลนั้นได้พบเห็นและรับรู้ในชีวิตประจำวัน

เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมในกิจวัตรประจำวันของผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็น กลุ่มตัวอย่าง ทางสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช จะมีรูปแบบเฉพาะ ของกิจวัตรประจำวัน พร้อมทั้งมีการส่งเสริมกิจกรรมเพิ่มเติมตามวันสำคัญและ โอกาสสำคัญในแต่ละเดือน นอกจากนี้ สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรม ราชยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้จากการพักผ่อนอย่างอิสระผ่านการให้อิสระใน การพักผ่อนแก่ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ภายใต้การให้อิสระยังมีกรอบ และข้อจำกัดในการทำกิจกรรม เพื่อให้บุคลากรในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้าน ศรีธรรมราชนั้นสามารถดูแลและให้บริการได้อย่างเป็นระบบและป้องกัน อันตรายและเหตุไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้น

จากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นเด็กจากสามชั้นปีในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชจำนวน 6 คน แบ่งออกเป็นเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน คือ ปาร์กเกอร์ (นามสมมติ) และโอ (นามสมมติ) เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 คน คือ ก๊อบบิล (นามสมมติ) และปีเตอร์ (นามสมมติ) และเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 คน คือ โคล่า (นามสมมติ) และนารูโตะ (นามสมมติ) สามารถนำมาอภิปรายผลโดยการวิเคราะห์ผ่านมุมมองของทฤษฎีการรับรู้ (Perceptual theory) และ ทฤษฎีการแสดงออกของลีโอ ตอลสตอย ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเชื่อมโยงของการรับรู้สุนทรียภาพและสื่อส่งเสริมการรับรู้

เมื่อวิเคราะห์ผ่านข้อมูลบทสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นเด็กจากสามชั้นปีสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช ผู้ให้ข้อมูลจากทั้งสามชั้นปีจะมีประเด็นและความสนใจที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันบางอย่างที่น่าสนใจ ซึ่งก็คือ “*ความสนใจวัฒนธรรมร่วมสมัย (Pop culture)*” ที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างมาก โดยตัวอย่างของวัฒนธรรมร่วมสมัย (Pop culture) ที่เด่นชัดมากที่สุด คือวัฒนธรรมร่วมสมัยที่มาในรูปแบบของอนิเมชัน การ์ตูน และภาพยนตร์ โดยวัฒนธรรมเหล่านี้นับว่าเป็นสื่อศิลปะประเภทหนึ่งที่ถูกสร้างสรรค์ผลงานนั้นสามารถใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดเรื่องราวความรู้ และความรู้สึกให้แก่ผู้รับสาร หากนำทฤษฎีการแสดงออกของ ลีโอ ตอลสตอย มาอธิบายจะพบว่าประเด็นดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับแนวคิดหลักของลีโอ ตอลสตอยที่ว่า “ศิลปะจะเป็นวิถีทางหนึ่งในการที่มนุษย์จะใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน” โดยใช้ศิลปะเป็นสื่อในการสื่อสารทางความรู้สึก และการสื่อสารเป็นเหมือนโรคติดต่อหรือการติดเชื้อในแง่ของการทำให้ผู้เสพงาน

ศิลปะมีความรู้สึกร่วมกันกับเจ้าของผลงาน ในที่นี้หมายถึง อนิเมชัน การ์ตูน และภาพยนตร์เป็นสื่อศิลปะสำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสารถ่ายทอดอารมณ์ของผู้สร้างผลงานไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งผู้รับสารในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้ให้ข้อมูลและเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช โดยเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชก็เกิดความรู้สึกร่วมาถึงผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะต้องการจะสื่อ (Infection) และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจและการทำซ้ำสิ่งที่ได้รับผ่านการตีความจากการรับรู้จากสื่อศิลปะ

ประเด็นที่ 2 การตีความและการเกิดการเรียนรู้จากสุนทรียภาพ

วัฒนธรรมร่วมสมัยดังกล่าวที่มาในรูปแบบของงานศิลปะ หากนำมาอธิบายผ่านทฤษฎีการรับรู้ (Perceptual theory) จะยังเป็นการสนับสนุนว่า ผู้ให้ข้อมูลและเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชเกิดการรับรู้ทางสุนทรียภาพอย่างแท้จริง โดย “การรับรู้” ในทฤษฎีการรับรู้ถูกให้ความหมายไว้ว่า การรู้สึกสัมผัสได้รับการตีความให้เกิดความหมาย โดยการรับรู้จะมากหรือน้อยเพียงใดล้วนขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ลักษณะของสิ่งเร้า เมื่อมีสิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นก่อน หมายความว่า การเรียนรู้จะเกิดได้จำเป็นจะต้องมีการรับรู้เกิดขึ้นเสียก่อน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการรับรู้ของผู้วิจัยในครั้งนี้ได้กระทำการสัมภาษณ์ผ่านคำถามที่เตรียมไว้ โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อถามถึงศิลปะและสุนทรียภาพที่ผู้ให้ข้อมูลและเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชนั้นรู้จัก จากนั้นก็จะเป็นการใช้เทคนิคการใช้คำถามต่อยอดเพื่อให้เด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชได้อธิบายต่อยอว่าศิลปะหรือกิจกรรมดังกล่าวเป็นอย่างไร สภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นอย่างไร ตนเองรู้สึกอย่างไรกับสิ่งเหล่านั้น

ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นชัด เช่น การรับชมภาพยนตร์ การ์ตูน และอนิเมชันของผู้รับสาร ที่นับว่าเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมชื่นชอบเป็นอย่างมากจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช โดยเด็กแต่ละคนจะมีภาพยนตร์ที่ชื่นชอบในดวงใจ เช่น Lego, Spider Man, ซิงส์ตาย, Avenger และนารูโตะ นินจาจอมคาถา ซึ่งความชอบและความสนใจที่เด็กๆ ได้รับการส่งต่อผ่านทางสื่อ ได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม การกระทำซ้ำผ่านการตั้งชื่อนามสมมุติของตน โดยแต่ละคนจะตั้งชื่อสมมุติของตนเป็นตัวละครที่ชอบโดยปราศจากคำแนะนำจากผู้ศึกษา อีกทั้งยังสามารถบรรยายลักษณะภายนอก อุปนิสัย และให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าตนชื่นชอบและเพราะเหตุใดถึงตั้งชื่อดังกล่าวเป็นนามสมมุติ โดยมีการเชื่อมโยงถึงลักษณะนิสัยของตนและตัวละครที่ชื่นชอบ ตลอดจนไปถึงความฝันและความต้องการของตน

ประเด็นที่ 3 ความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการผ่านมุมมองสุนทรียภาพ

ผลการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าความต้องการเฉพาะในด้านนันทนาการผ่านมุมมองสุนทรียภาพของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยความต้องการหลักอยู่ 2 ส่วน ดังนี้

1) ความต้องการให้เกิดการทำซ้ำในกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราชนำกิจกรรมที่มีอยู่แล้วกลับมาทำซ้ำอีกครั้ง หรือให้มีการเพิ่มเติมในกิจกรรมดังกล่าวให้ตรงต่อความต้องการของตนมากขึ้น เช่น การมีบ้านลมในวันสำคัญของสถานสงเคราะห์ ความต้องการให้เพิ่มเครื่องเล่น เช่น สไลเดอร์ แทมโพรลิน สนามหญ้าขนาดใหญ่ และกิจกรรมนอกสถานที่ให้มากขึ้น

2) ความต้องการเพิ่มเติมต่อการจัดกิจกรรมในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้เกิดกิจกรรมเพิ่มเติมซึ่งเป็นกิจกรรมที่สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้าน ศรีธรรมราชไม่เคยจัด เช่น ความต้องการให้มีโครงการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ และการส่งเสริมให้มีการไปท่องเที่ยวภายนอกสถานสงเคราะห์ให้มากขึ้น ตลอดจนความต้องการมีเครื่องเล่นที่ผู้ให้ข้อมูลและเด็กๆ ได้เห็นผ่านสื่ออย่างแคปซูลปล่อยตัวในสวนน้ำ และโดรนบังคับ

ประเด็นที่ 4 ความสำคัญของสุนทรียภาพ ศิลปะ และนันทนาการ ผ่านการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้

โดยสรุปภาพรวมจากผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ด้านสุนทรียภาพและศิลปะของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้าน ศรีธรรมราชเป็นการรับรู้ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง และสุนทรียภาพจากสื่อที่เด็กแต่ละคนได้รับมาจากการทำกิจกรรมในกิจวัตรประจำวันนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ การเรียนรู้ และความต้องการของเด็กในสถานสงเคราะห์ โดยจะสังเกตได้ว่าความต้องการที่เกิดขึ้นที่ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มีความเชื่อมโยงกันระหว่าง “สุนทรียภาพจากสื่อ” และ “กิจกรรมที่เด็กได้ทำในชีวิตประจำวัน” โดยเด็กแต่ละคนจะได้รับความบันเทิงและความรู้สึกร่วมผ่านการรับชมสื่อและการตีความจากการรับรู้ที่เกิดขึ้น เมื่อเติมเต็มความต้องการในความบันเทิงที่ได้รับเบื้องต้น นอกจากเด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการแล้ว ยังก่อให้เกิดความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมที่นอกเหนือจากกิจกรรมนันทนาการทั่วไปที่สถานสงเคราะห์จัดให้ ทั้งในรูปแบบของกิจกรรมที่เคยมีอยู่แล้วต้องการให้พัฒนาเพิ่มเติม และกิจกรรมที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น โดยรูปแบบของกิจกรรมที่เด็กต้องการก็จะเป็นกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับสื่อสุนทรียภาพที่เด็กๆ ได้รับจาก

การรับรู้และการตีความ ดังนั้น “การรับรู้สุนทรียภาพ” จึงนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลสำคัญต่อความต้องการของเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช โดยเฉพาะในด้านของสวัสดิการนันทนาการ ซึ่งพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและความต้องการจะได้รับอิทธิพลจากการรับรู้และการตีความ เพราะเมื่อเกิดการรับรู้ กระบวนการเรียนรู้ก็จะเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะสุนทรียภาพผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดเป็นอย่างมากกับเด็ก ความใกล้ชิด ความสนใจ การตีความ และความรู้สึกร่วม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การรับรู้สุนทรียภาพนั้นมีอิทธิพลต่อความต้องการสวัสดิการด้านนันทนาการของกลุ่มตัวอย่างเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1. หน่วยงานควรมีการสอบถามความต้องการของเด็กต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้หน่วยงานจะได้ทราบความต้องการและจัดสวัสดิการด้านนันทนาการที่ตอบสนองความต้องการให้กับเด็กได้อย่างเหมาะสม
2. หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความระมัดระวังไม่ใช่เฉพาะการไม่ละเมิดสิทธิเด็ก แต่จะต้องระวังการจัดกิจกรรมหรือการกระทำที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านลบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความเป็นตัวตน ตลอดจนความมั่นใจในตนเองของเด็ก

ข้อเสนอแนะต่อการวางแผนนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพและศิลปะ สวัสดิการด้านนันทนาการที่เป็นรากฐานในการพัฒนาความคิด อารมณ์ ความรู้สึก

และจิตใจของเด็กโดยคำนึงถึงความเหมาะสมตามหลักพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2562). *สถิติข้อมูลและสถานการณ์ ด้านเด็กและเยาวชน ประจำปี 2562*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2564.
https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1646644310140-687068616.pdf
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). *โครงการตำบลสร้างเสริมสวัสดิการสังคม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2555). *สุนทรียศาสตร์: หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2559). *สุนทรียศาสตร์: หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิยะดา บัวงาม. นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ. *สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านศรีธรรมราช*. (15 ตุลาคม 2564). สัมภาษณ์.
- บุญย์ นิลเกษ. (2523). *สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 1). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2549). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ลักษณะวัด ปาละรัตน์. (2556). *สุนทรียศาสตร์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน

2564. [http://old-book.ru.ac.th/e-book/p/PHI3307\(56\)](http://old-book.ru.ac.th/e-book/p/PHI3307(56)/PHI3307.pdf)

[/PHI3307.pdf](http://old-book.ru.ac.th/e-book/p/PHI3307(56)/PHI3307.pdf)

วชิระ ชินหนองจอก. (2553). *ทฤษฎีการรับรู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน

2564. <http://gotoknow.org/blog/perceptionteory/282194>

วัชรารณณ์ จันทนกุล และ สัญญา เคนาภูมิ. (2559). แนวทางการจัดสวัสดิการ

สังคมระดับชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารเชิงวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 8(4), 3-14.

วัชรีย์ ร่วมคิด, ปวีณา เทียงพรม และ ธนาพร วงค์ษา. (2566). ผลของการใช้

กิจกรรมเกมการเล่นกลางแจ้งที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

ปฐมวัย. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 6(4), 128-142.

วันนีย์ วาสิกะสิน (2553). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและ*

สังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารี สุทธิพันธุ์. (2540). *ปรัชญาศิลปะ*. กรุงเทพฯ: เอ การพิมพ์.